

Per arrodonir la festa, en un exercici d'improvisació, Leopolda Olda i Albert Mora han tancat les actuacions amb una cançó feta amb les deu paraules i expressions finalistes que els alumnes havien proposat. Una festa en què no han faltat tota mena d'entrepans i begudes... i la xocolata desfeta.

Magí CAMPS
Institut d'Estudis Catalans

«Llengua, dialecte i frontera al nord del país». 46è Col·loqui de la Societat d'Onomàstica (30 de maig - 2 de juny de 2019). — Des del 30 de maig fins al 2 de juny de 2019 la Societat d'Onomàstica va celebrar el col·loqui anual, en aquest cas a la Catalunya del Nord, centrat a Perpinyà, però amb una sortida toponímica a Òpol el darrer dia. El col·loqui va ser possible fonamentalment gràcies a l'organització de Joan Peytaví, membre de la Secció Filològica de l'IEC, professor de la Universitat de Perpinyà i vicepresident de la Societat d'Onomàstica, que va comptar amb l'inestimable ajut de Jeremy Sardà en la coordinació dels actes i del desenvolupament diari de les jornades.

Després de més de dues dècades des del darrer col·loqui d'onomàstica de la SdO a la Catalunya del Nord, l'any 1995, es va considerar que era molt necessari tornar-hi a fer una trobada sobre toponímia i antroponímia i homenatjar no solament la rica tradició històrica nord-catalana en els estudis onomàstics —des d'Alart fins a Guiter—, sinó també dues figures fonamentals: Jordi Costa, que ens havia deixat feia pocs mesos, el febrer de 2018, i que ha estat un referent no solament en l'estudi de l'onomàstica, sobretot a través dels seus magnífics treballs sobre antroponímia, sinó també com a mestre dels principals estudiosos nord-catalans actuals, com Joan Peytaví mateix i Jean-Paul Escudero; i Renada Laura Portet, autora també d'una obra que excedeix l'àmbit onomàstic, però amb una aportació primordial en la toponímia. D'aquesta manera, a banda dels actes més estrictament acadèmics —ponències i comunicacions—, el col·loqui va permetre portar a terme dos actes d'homenatge especialment emotius i merescuts (el de Jordi Costa a càrrec de Claudi Balaguer; i el de Renada L. Portet, a càrrec d'Irene Muñoz Pairet), i encara va tenir el goig de poder comptar, a més, amb la presència i la intervenció constant de Renada L. Portet al llarg de les jornades.

La part més estrictament acadèmica del col·loqui es va desenvolupar a la Casa dels Països Catalans de la Universitat de Perpinyà i es va articular al voltant de tres temàtiques: 1) Onomàstica al nord de Catalunya; 2) Onomàstica i fronteres i 3) Onomàstica i diglòssia.

A la jornada inicial del col·loqui, el dijous 30 de maig, es va portar a terme una visita de caràcter històric al centre de la vila de Perpinyà, mentre que el divendres 31 de maig, després dels discursos inaugurals i de la presentació de les actes del darrer col·loqui de la Societat d'Onomàstica (a Atzeneta i Vistabella del Maestrat el 2018), Joan Peytaví va pronunciar la ponència inaugural, que portava un títol ben descriptiu: «Catalunya del Nord, Catalunya Nord, Catalunya Novíssima, els Comtats, Rosselló, Roussillon, Pyrénées-Orientales, Catalogne française, Pays Catalan i etcèteres. La qüestió de la denominació de l'espai català del nord, entre Albera i Corberes». Posteriorment el col·loqui va continuar amb les comunicacions més relacionades amb l'onomàstica nord-catalana (Aymat Catafau: «Sur un usage original des Comtés nord-catalans médiévaux: des noms de villages comme noms de baptême masculins et féminins (XIIe-XVe siècle)»; Ventura Castellvell: «Els antroponims a la Cerdanya als fogatges de 1515»; Jesús Bernat Agut: «Linguïstes pel carrer a la Catalunya del Nord»; Miquel Sitjar Serra: «L'antroponim masculí *Nuri*. Història, evolució i pervivència»), que van seguir a la tarda (Xavier Planas Batlle: «Els noms del tipus *guill* de la Costa Vermella i de la marina empordanesa com a clau per al reconeixement d'indrets amb

aixaragallaments als territoris catalans»; Antoni Jaquemot: «Consideracions sobre els noms antics dels rius *Tec* i *Tets*»; Jean-Louis Valls: «Toponímia marinera dels pescaires cotlliurencs»; Renada Laura Portet: «Aberracions toponímiques: Pere Pinya, Nohedes, Fesses hautes, Fesses basses»; Jean-Paul Escudero: «Apunts sobre un document singular redactat a Prats de Molló: Les “notas de actes que se troben a case del Boix ab pergamins”»; Marcel Deloncà: «Onomàstica medieval de Vilallonga de la Salanca»; Andreu Balent: «El *Roc del Castelló* a la Tor de Querol», i Michel Sauvart: «Revisió dels substrats anteriors al substrat paleocristià». Després de l'acte de recordatori de Jordi Costa a càrrec de Claudi Balaguer, es va cloure la jornada amb un tast de vins nord-catalans.

Durant la segona jornada, la temàtica es va anar desplaçant de l'onomàstica pròpiament nord-catalana a la relació entre onomàstica i frontera i a la diglòssia en els usos de la toponímia (al matí, Núria Garcia Quera: «Proposta etimològica del sufix *-üll* del topònim *Talteüll*, a partir d'una recerca toponímica dels pobles del Pallars Sobirà acabats en *-ui*»; Silvia Veà Vila: «Topònims de frontera. El cas dels municipis veïns de Vinebre i la Torre de l'Espanyol (Ribera d'Ebre)»; Joan Tort Donada: «Toponímia i fronteres a La Rioja»; Alà Baylac Ferrer i Míriam Almarcha Paris: «Els noms de carrers de Perpinyà i Andorra: tipologia, comparació, caracterització de dos espais fronterers catalans»; Josep Marqués Meseguer: «L'onomàstica en l'obra literària de Jordi Pere Cerdà»; Irene Muñoz Pairet: «L'espai i els personatges a *Drames rurals* (1902) i *Solitud* (1905), de Víctor Català»; i a la tarda, Paco Hernández Flor: «El malnom en castellà a l'Horta de València com a marcatge expressiu i diferenciador»; Joan Tort Donada: «Reflexions sobre onomàstica i diglòssia a propòsit d'una toponímia de creació recent: els noms de les vies d'escalada»; Miquel Adroher: «La toponímia diària: els noms de lloc en el diari *L'Indépendant* en les últimes dècades» i es va cloure amb l'homenatge a Renada Laura Portet —amb la presentació de Joan Peytaví i la intervenció d'Irene Muñoz Pairet— i amb la ponència «El nom d'Occitània», realitzada per Felip Martel en occità.

El diumenge 2 juny, darrer dia del col·loqui, es va fer la visita al castell de Salvaterra, a Òpol, un mirador excepcional sobre tot el conjunt de la plana del Rosselló, de l'estany de Salses, de la serra de l'Albera, del massís del Canigó, de les valls del Conflent i el Fenollet i de la línia fronterera de les Corberes al nord. I en què, a més d'una detallada explicació sobre la toponímia, els participants també van poder gaudir d'una acurada descripció històrica.

El col·loqui, que va comptar amb una gran participació, tant de comunicacions com d'assistents, al llarg de totes les jornades i de totes les activitats, va permetre, més enllà de les habituals intervencions en les jornades sobre onomàstica, conèixer l'estat de la investigació i de l'ús de la toponímia a la Catalunya del Nord, amb algunes intervencions molt rellevants sobre aspectes sovint no gaire habituals com l'estudi de la talassonímia marinera de Cotlliure feta per Jean-Louis Valls o la utilització de la toponímia catalana als mitjans de comunicació francesos a càrrec de Miquel Adroher, a banda de treballs de caràcter històric basats en una sòlida recerca documental com en el cas d'Aymat Catafau.

Joan Anton RABELLA
Institut d'Estudis Catalans

Marta Pessarrodona rep el 51è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (Barcelona, Palau de la Música, 3 de juny de 2019). — El dilluns 3 de juny, a les vuit en punt del vespre, un Palau de la Música pràcticament ple acollia el lliurament del 51è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. L'acte culminà amb el lliurament del guardó per part del vicepresident d'Òmnium Cultura Marcel Mauri a Marta Pessarrodona i les paraules d'agraïment de la premiada.